2025/2446

1.12.2025

# NÕUKOGU OTSUS (EL) 2025/2446,

## 18. juuli 2025,

## millega antakse luba alustada läbirääkimisi transpordiühenduse asutamise lepingu läbivaatamise üle

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 91 ja artikli 100 lõiget 2 koostoimes artikli 218 lõigetega 3 ja 4,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust

ning arvestades järgmist:

(1) Liit sõlmis transpordiühenduse asutamise lepingu ([1]) (edaspidi „transpordiühenduse leping“) nõukogu otsuse (EL) 2017/1937 ([2]) alusel. See kiideti liidu nimel heaks 4. märtsil 2019 nõukogu otsusega (EL) 2019/392 ([3]). Leping jõustus 1. mail 2019.

(2) Transpordiühenduse leping edendab ühelt poolt liidu ning teiselt poolt Albaania Vabariigi, Bosnia ja Hertsegoviina, Põhja-Makedoonia Vabariigi, Kosovo, (*) Montenegro ja Serbia Vabariigi (edaspidi „Kagu-Euroopa osalisriigid“) vahelise transpordivõrgu arendamist maantee-, raudtee-, sisevee- ja meretranspordi valdkonnas. Transpordiühenduse asutamise lepinguga asutatud transpordiühendus põhineb Kagu-Euroopa osalisriikide transporditurgude järkjärgulisel integreerimisel liidu transporditurga liidu õigustiku asjakohaste sätete alusel.

(3) Transpordiühenduse lepingu artiklis 42 on sätestatud, et leping vaadatakse läbi iga lepinguosalise taotluse korral ning igal juhul viie aasta möödumisel lepingu jõustumisest.

(4) 2024. aasta jaanuaris loodi töörühm, et pidada ettevalmistavaid kõnelusi seoses transpordiühenduse lepingu läbivaatamisega. Töörühm koosnes komisjoni, liikmesriikide, Kagu-Euroopa osalisriikide ja praeguste vaatlejate esindajatest. Töörühm on lõpetanud arutelud läbivaatamise üle ja teinud kindlaks vajaduse ajakohastada transpordiühenduse asutamise lepingut.

(5) Märkimisväärset edu on saavutatud tihedamas koostöös transpordiühenduse ja kahe vaatleja, nimelt Ukraina ja Moldova Vabariigi vahel.

(6) Liit peaks osalema transpordiühenduse lepingu muutmise üle peetavatel läbirääkimistel,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

*Artikkel 1*

Komisjonile antakse volitus pidada liidu nimel läbirääkimisi transpordiühenduse asutamise lepingu läbivaatamist käsitleva rahvusvahelise lepingu üle.

*Artikkel 2*

Läbirääkimisi peetakse käesoleva otsuse *addendum*'is esitatud nõukogu läbirääkimisjuhiste kohaselt.

([1]) ELT L 278, 27.10.2017, lk 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2017/1937/oj

([2]) Nõukogu 11. juuli 2017. aasta otsus (EL) 2017/1937 transpordiühenduse asutamise lepingu Euroopa Liidu nimel allkirjastamise ja selle ajutise kohaldamise kohta (ELT L 278, 27.10.2017, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2017/1937/oj).

([3]) Nõukogu 4. märtsi 2019. aasta otsus (EL) 2019/392 transpordiühenduse asutamise lepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 71, 13.3.2019, lk 1 , ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2019/392/oj).

(*) See nimetus ei piira Kosovo staatust käsitlevaid seisukohti ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244 (1999) ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

*Artikkel 3*

Läbirääkimiste pidamisel konsulteeritakse transpordi töörühmaga – mitmeliigiline transport ja transpordivõrgustikud, mis on määratud erikomiteeks ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 4 tähenduses.

*Artikkel 4*

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel, 18. juuli 2025

*Nõukogu nimel*

*eesistuja*

M. BJERRE

**JUHISED LÄBIRÄÄKIMISTE PIDAMISEKS RAHVUSVAHELISE LEPINGU ÜLE,**

**MIS KÄSITLEB TRANSPORDIÜHENDUSE LEPINGU LÄBIVAATAMIST**

KAVANDATAVA LEPINGU KOHALDAMISALA

Transpordiühenduse asutamise leping (edaspidi „transpordiühenduse leping“) edendab Euroopa Liidu ning Albaania Vabariigi, Bosnia ja Hertsegoviina, Põhja-Makedoonia Vabariigi, Kosovo (*), Montenegro ja Serbia Vabariigi (edaspidi „Kagu-Euroopa osalisriigid“) vahelise transpordivõrgu arendamist maantee-, raudtee-, sisevee- ja meretranspordi valdkonnas ning põhineb Kagu-Euroopa osalisriikide transporditurgude järkjärgulisel integreerimisel ELi transporditurga ELi õigustiku asjakohaste sätete alusel. Kavandatud muudatuste üldeesmärk on toetada ja tugevdada Kagu-Euroopa osalisriikide õigusaktide ELi õigustikuga vastavusse viimist, aga ka muuta paremaks ja selgitada teatavaid korralduslikke aspekte, mis on tehtud kindlaks lepingu kohaldamise käigus.

Muudatused peaksid võimaldama ka Ukrainal ja Moldova Vabariigil saada transpordiühenduse lepingu täisliikmeks. Selleks et tagada nimetatud riikide täielik integreerimine transpordiühenduse lepinguga, peaks komisjon pidama läbirääkimisi lisade üle, mis käsitlevad transpordiühenduse lepingu artiklis 40 osutatud üleminekukorda, mis kuulub kohaldamisele mõlema riigi suhtes alates nende ühinemisest.

1. **LÄBIRÄÄKIMISTE EESMÄRGID**

Komisjon peaks läbirääkimiste käigus püüdma saavutada allpool üksikasjalikult kirjeldatud eesmärgid.

1) Muudatuste üldeesmärk peaks olema toetada ja tugevdada kõigi osalisriikide õigusaktide vastavusseviimist asjakohase ELi õigustikuga, võttes arvesse nende Euroopa-väljavaateid, ning edendada nende transporditurgude järkjärgulist integreerimist ELi transporditurga.

2) Muudatused peaksid võimaldama ka Ukrainast ja Moldova Vabariigist pärit vaatlejate täisliikmesust transpordiühenduse lepingus. Selleks et tagada nimetatud riikide täielik integreerimine transpordiühenduse lepinguga, peaks komisjon pidama läbirääkimisi lisade üle, mis käsitlevad transpordiühenduse lepingu artiklis 40 osutatud üleminekukorda, mis kuulub kohaldamisele mõlema riigi suhtes alates nende ühinemisest. Lisaks peaks komisjonil olema võimalik käsitleda Ukraina ja Moldova Vabariigi võimalikke nõudmisi transpordiühenduse lepingu sisu osas.

3) Sellega seoses võivad muudatused hõlmata ka konkreetselt Lääne-Balkani riike käsitlevate sätete läbivaatamist, et nendes sätetes viidataks vajaduse korral ka eespool nimetatud riikidele, ning lepingu V lisas esitatud rahalise panuse jaotumise korra läbivaatamist, et võtta arvesse lepinguosaliste arvu suurenemist ja tagada sissemaksete jätkuv õiglane jaotus.

4) Muudatused, mille eesmärk on edendada õigusaktide vastavusse viimist, peaksid sisaldama järgmisi täiendavaid aspekte:

   a) tugevdada transpordiühenduse lepingus sisalduvaid siduvaid kohustusi seoses ELi õigustikuga vastavusse viimisega, nähes tõsiste või jätkuvate rikkumiste korral ette sanktsioonid (näiteks hääleõiguse peatamine);

   b) tunnustada praegusi ja tulevasi transpordiühenduse lepingu tegevuskavu ja institutsionaliseerida need õigusaktide vastavusse viimise toetamiseks;

   c) tugevdada ja paremini suunata alalise sekretariaadi rolli vastavalt artiklile 28, et tõhusamalt toetada Kagu-Euroopa osalisriikide Euroopa-väljavaateid; ning

   d) selgitada ja koostada eeskirju tähtaegade osas, et muuta transpordiühenduse lepingu I lisas esitatud õigusaktide asjakohased sätted Kagu-Euroopa osalisriikidele siduvaks, eelkõige seoses artikli 3 lõike 2 punktiga b.

5) Muudatused peaksid tagama transpordiühenduse lepingu I lisa ajakohastamise eelkõige selleks, et hõlmata ELi õigustik, mis kehtis enne lepingu allkirjastamist, ja võtta arvesse asjakohaseid poliitilisi arenguid. Vajaduse korral võib see hõlmata kõnealuses lisas nimetatud transpordivaldkonna või seonduvate valdkondade uute õigusaktide lisamist.

(*) See nimetus ei piira Kosovo staatust käsitlevaid seisukohti ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244 (1999) ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

6) Muudatustega tuleks vajaduse korral ajakohastada artiklite 8 ja 9 sätteid, mis käsitlevad üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) kavandatava laiendamise arendamist Kagu-Euroopa osalisriikidesse, ning vastavat viie aasta jooksvat töökava, et võtta arvesse poliitilisi arenguid TEN-T õigusraamistikus.

7) Muudatused peaksid tagama ladusa mooduse konsulteerimiseks Kagu-Euroopa osalisriikide ekspertidega seoses praegu transpordiühenduse lepingu II lisa punktis 4 sätestatud kohustustega.

8) Muudatused peaksid kajastama Põhja-Makedoonia Vabariigi ametliku nimetuse suhtes juba saavutatud kokkuleppeid.

9) Komisjon peaks samuti uurima vajadust kohandada olemasolevaid kahepoolseid protokolle, kui see on asjakohane, näiteks seoses merepiirita osalisriikide konkreetse olukorraga ja meretranspordi kehtivate sätetega.

10) Muudatustega tuleks vaadata läbi Euroopa Kohtu praktika kohaldamist käsitlevad eeskirjad, et hõlmata ka pärast lepingu allkirjastamist kujunenud kohtupraktika.

11) Muudatused võivad hõlmata ka väiksemaid tehnilisi küsimusi, mida ükski varasem läbirääkimisjuhis ei hõlma (nt trükivead, teatavad valed või aegunud viited).

2. **LÄBIRÄÄKIMISTE PIDAMINE**

Komisjon peab läbirääkimisi vastavalt käesolevatele juhistele ning tagab nõuetekohase koordineerimise käimasolevate ja tulevaste läbirääkimistega muudes asjakohastes valdkondades.